Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2024/1732

19.6.2024

NARIADENIE RADY (EÚ) 2024/1732

zo 17. júna 2024,

ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1173, pokiaľ ide o iniciatívu EuroHPC pre startupy na posilnenie vedúceho postavenia Európy v oblasti dôveryhodnej umelej inteligencie

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 187 a článok 188 prvý odsek,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu ([1]),

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ([2]),

konajúc v súlade s mimoriadnym legislatívnym postupom,

keďže:

(1) Cieľom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie (ďalej len „akt o umelej inteligencii“), je zlepšiť fungovanie vnútorného trhu stanovením jednotného právneho rámca, najmä pre vývoj, uvádzanie na trh a používanie umelej inteligencie (AI) v súlade s hodnotami Únie.

(2) Od roku 2021, keď bolo prijaté nariadenie Rady (EÚ) 2021/1173 ([3]), zaznamenala oblasť AI obrovský technický pokrok a stala sa vysoko strategickou oblasťou súperenia na celom svete. Únia stojí na čele úsilia o podporu zodpovedného výskumu a inovácie v oblasti dôveryhodnej a etickej umelej inteligencie a zároveň stanovuje ochranné mantinely a rozvíja účinnú správu a riadenie.

(3) Komisia 13. septembra 2023 v rámci komplexného prístupu k podpore zodpovedného výskumu a inovácie v oblasti umelej inteligencie oznámila novú strategickú iniciatívu na sprístupnenie kapacity Únie v oblasti vysokovýkonnej výpočtovej techniky inovačným európskym startupom pôsobiacim v oblasti dôveryhodnej umelej inteligencie, aby mohli trénovať svoje modely. Touto iniciatívou sa dopĺňa práca na vytváraní ochranných mantinelov pre AI prostredníctvom aktu o umelej inteligencii, zriaďovaní štruktúr správy a riadenia a na podpore inovácií prostredníctvom koordinovaného plánu v oblasti umelej inteligencie.

(4) Vzhľadom na to, že najvýkonnejšia superpočítacia kapacita Únie svetovej úrovne sa nachádza v zariadeniach spoločného podniku pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku (ďalej len „spoločný podnik“), na účely realizácie uvedenej iniciatívy Únie by sa mali sprístupniť práve tieto zariadenia. Z tohto dôvodu je potrebné doplniť k existujúcim šiestim cieľom spoločného podniku siedmy cieľ týkajúci sa príspevku jeho superpočítačov k novej iniciatíve Únie v oblasti umelej inteligencie.

(5) Tento nový cieľ by spoločnému podniku umožnil vykonávať činnosti v oblastiach nadobúdania a prevádzkovania superpočítačov alebo partícií superpočítačov optimalizovaných pre AI, aby sa umožnilo strojové učenie a trénovanie modelov AI na všeobecné účely. Spoločný podnik by mal mať možnosť vytvoriť nový režim prístupu k svojim výpočtovým zdrojom pre ekosystém startupov v oblasti AI a výskumný a inovačný ekosystém a vyvíjať špecializované aplikácie AI optimalizované pre jeho superpočítače. Spoločný podnik by mal mať takisto možnosť určiť existujúce hostiteľské subjekty európskej vysokovýkonnostnej výpočtovej techniky za továrne AI, ak je hostiteľský subjekt schopný preukázať, že jeho superpočítač má dostatok výpočtových zdrojov na trénovanie rozsiahlych modelov AI na všeobecné účely a vznikajúcich aplikácií AI, a za predpokladu, že hostiteľský subjekt

([1]) Stanovisko z 24. apríla 2024 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).
([2]) Stanovisko z 20. marca 2024 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).
([3]) Nariadenie Rady (EÚ) 2021/1173 z 13. júla 2021 o zriadení spoločného podniku pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku a o zrušení nariadenia (EÚ) 2018/1488 (Ú. v. EÚ L 256, 19.7.2021, s. 3).

vykonáva celú škálu dodatočných činností potrebných na rozvoj a podporu ekosystému AI. Tieto zmeny by umožnili spoločnému podniku ponúkať prispôsobenú výpočtovú kapacitu a služby na podporu rozsiahleho trénovania, vývoja a zavádzania AI v Únii, čo na základe súčasného nariadenia nie je možné. Továrne AI by mali medzi sebou interagovať, ako aj s relevantnými iniciatívami Únie v oblasti AI a vo vhodných prípadoch môžu interagovať s relevantnými vnútroštátnymi ekosystémami AI a vnútroštátnymi iniciatívami v oblasti AI.

(6) S cieľom koordinovať dátum začatia uplatňovania zmien zavedených týmto pozmeňujúcim nariadením tohto nariadenia s dátumom začatia uplatňovania aktu o umelej inteligencii, by sa toto pozmeňujúce nariadenie malo začať uplatňovať bez zbytočného odkladu.

(7) Nariadenie (EÚ) 2021/1173 by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Nariadenie (EÚ) 2021/1173 sa mení takto:

1. Článok 2 sa mení takto:

a) Vkladajú sa tieto body:

„3a. ‚superpočítač optimalizovaný pre AI' je superpočítač, ktorý je primárne určený na trénovanie rozsiahlych modelov umelej inteligencie (AI) na všeobecné účely a vznikajúcich aplikácií AI;

3b. ‚továreň AI' je centralizovaný alebo distribuovaný subjekt poskytujúci infraštruktúru superpočítacích služieb v oblasti AI, ktorá pozostáva zo superpočítača optimalizovaného pre AI alebo z partície superpočítača určenej pre AI, súvisiaceho dátového centra, špecializovaného prístupu a superpočítacích služieb zameraných na AI, a ktorý priťahuje a združuje talenty s cieľom zabezpečiť schopnosti požadované pri používaní superpočítačov na AI;".

b) Bod 9 sa nahrádza takto:

„9. ‚superpočítač EuroHPC' je každý výpočtový systém v plnom vlastníctve spoločného podniku alebo v jeho spoluvlastníctve s ďalšími zúčastnenými štátmi alebo konzorciom súkromných partnerov, pričom ním môže byť klasický superpočítač (špičkový superpočítač, priemyselný superpočítač, superpočítač optimalizovaný pre AI alebo superpočítač strednej triedy), hybrid klasického počítača a kvantového počítača, kvantový počítač alebo kvantový simulátor;".

2. V článku 3 ods. 2 sa dopĺňa toto písmeno:

„h) rozvíjať a prevádzkovať továrne AI na podporu ďalšieho rozvoja vysoko konkurencieschopného a inovačného ekosystému AI v Únii."

3. V článku 4 ods. 1 sa dopĺňa toto písmeno:

„h) pilier tovární AI pre dôveryhodnú a etickú AI, ktorý zahŕňa činnosti na poskytovanie infraštruktúry superpočítacích služieb zameraných na AI, ktorej cieľom je ďalší rozvoj výskumných a inovačných spôsobilostí, kompetencií a zručností ekosystému AI; jeho súčasťou sú tieto činnosti:

i) nadobúdanie a prevádzka superpočítačov optimalizovaných pre AI, ktoré sú umiestnené spoločne s dátovými centrami alebo ktoré sú pripojené k dátovým centrám prostredníctvom vysokorýchlostných sietí;

ii) modernizácia existujúcich superpočítačov EuroHPC ich vylepšením o spôsobilosti AI;

iii) zabezpečovanie prístupu – a spravodlivých príležitostí na tento prístup – k superpočítačom optimalizovaným pre AI alebo superpočítačom EuroHPC vylepšeným o spôsobilosti AI vrátane rozšírenia ich používania na veľký počet verejných a súkromných používateľov vrátane startupov a malých a stredných podnikov;

iv) prevádzka centralizovaných alebo distribuovaných centier superpočítacích služieb zameraných na AI na podporu ekosystému startupov v oblasti AI a výskumného a inovačného ekosystému, ktoré poskytujú algoritmickú podporu, podporu ďalšieho vývoja, trénovania, testovania, hodnotenia a validácie tréningových modelov a systémov v oblasti AI a podporu vývoja vznikajúcich rozsiahlych aplikácií AI v strategických oblastiach, ako sú zdravie a starostlivosť, zmena klímy, robotika alebo prepojená a automatizovaná jazda;

v) prevádzka programovacích zariadení vhodných pre superpočítače vrátane na účely paralelizácie aplikácií AI na optimalizáciu využívania superpočítacích spôsobilostí;

vi) prevádzka ďalších superpočítacích služieb, ktoré podporujú AI;

vii) prilákanie, združovanie a odborná príprava talentov s cieľom rozvíjať ich schopnosti a zručnosti pri používaní superpočítačov EuroHPC na AI;

viii) interakcia s ostatnými továrňami AI, sprístupňovanie ich služieb v celej Európe a spolupráca s kompetenčnými centrami EuroHPC a centrami excelentnosti EuroHPC, ako aj s relevantnými iniciatívami Únie v oblasti AI, ako sú centrá startupov v oblasti umelej inteligencie, ekosystémy umelej inteligencie a dát, zariadenia na testovanie a experimentovanie v oblasti umelej inteligencie, európska centrálna platforma umelej inteligencie, centrá digitálnych inovácií zamerané na umelú inteligenciu, znalostné a inovačné spoločenstvá súvisiace s umelou inteligenciou pôsobiace pri Európskom inovačnom a technologickom inštitúte, relevantné európske výskumné infraštruktúry a iné súvisiace iniciatívy.“

4. Článok 9 sa mení takto:

a) V odseku 5 sa dopĺňa tento pododsek:

„V prípade superpočítačov optimalizovaných pre AI sa na hostiteľské subjekty uplatňujú tieto dodatočné výberové kritériá:

a) blízkosť k zriadenému dátovému centru alebo pripojenie k nemu prostredníctvom vysokorýchlostných sietí;

b) vízia, plány a spôsobilosť hostiteľského subjektu riešiť výzvy ekosystému startupov v oblasti AI, výskumného a inovačného ekosystému a komunity používateľov AI a poskytovať podpornú centralizovanú alebo distribuovanú superpočítaciu službu zameranú na AI;

c) kvalita a relevantnosť skúseností a know-how v plánovanom tíme, od ktorého sa očakáva, že bude zodpovedný za podporné prostredie superpočítacích služieb zameraných na AI;

d) plány interakcie a spolupráce s inými továrňami AI, s kompetenčnými centrami EuroHPC a centrami excelentnosti EuroHPC a s relevantnými činnosťami v oblasti AI, ako sú centrá startupov v oblasti umelej inteligencie, ekosystémy umelej inteligencie a dát, zariadenia na testovanie a experimentovanie v oblasti umelej inteligencie, európska centrálna platforma umelej inteligencie, centrá digitálnych inovácií zamerané na umelú inteligenciu a iné súvisiace iniciatívy;

e) existujúce spôsobilosti a budúce plány hostiteľského subjektu, pokiaľ ide o prispievanie k rozvoju talentov.“

b) Vkladá sa tento odsek:

„5a. Existujúci hostiteľský subjekt môže požiadať o to, aby sa stal továrňou AI. Po výzve na vyjadrenie záujmu vyberie správna rada existujúci hostiteľský subjekt prostredníctvom spravodlivého a transparentného procesu založeného okrem iného na výberových kritériách opísaných v článku 9 ods. 5 druhého pododseku a za predpokladu, že hostiteľský subjekt dokáže preukázať, že jeho superpočítač EuroHPC má dostatok výpočtových zdrojov na trénovanie rozsiahlych modelov AI na všeobecné účely a vznikajúcich aplikácií AI.“

c) Vkladajú sa tieto odseky:

„6a. V prípade superpočítačov optimalizovaných pre AI uvedených v článku 12a vytvorí hostiteľský subjekt jednotné kontaktné miesto pre používateľov vrátane startupov, malých a stredných podnikov a vedeckých používateľov s cieľom uľahčiť prístup k jeho podporným službám.“

5. V článku 10 ods. 2 sa písmeno l) nahrádza takto:

„l) osobitné podmienky uplatniteľné vtedy, keď hostiteľský subjekt prevádzkuje superpočítač EuroHPC na priemyselné využitie alebo superpočítač optimalizovaný pre AI.“

6. Vkladá sa tento článok:

„Článok 12a

Nadobudnutie a vlastníctvo superpočítačov optimalizovaných pre AI

1. Spoločný podnik nadobudne superpočítače optimalizované pre AI a stane sa ich vlastníkom.

2. Finančný príspevok Únie uvedený v článku 5 ods. 1 pokrýva najviac 50 % nadobúdacích nákladov plus najviac 50 % prevádzkových nákladov superpočítačov optimalizovaných pre AI. Prevádzkové náklady zahŕňajú náklady na superpočítacie služby zamerané na AI.

Zvyšné celkové náklady na vlastníctvo superpočítačov optimalizovaných pre AI kryje zúčastnený štát, v ktorom je usadený hostiteľský subjekt, alebo zúčastnené štáty hostiteľského konzorcia, pričom toto financovanie môže byť doplnené o príspevky uvedené v článku 6.

3. Pri výbere dodávateľa superpočítačov optimalizovaných pre AI sa venuje pozornosť bezpečnosti dodávateľského reťazca. Tento výber sa zakladá na špecifikáciách obstarávania, ktoré sú založené na dopyte a v ktorých sa zohľadňujú požiadavky používateľov a všeobecné špecifikácie systému, ktoré poskytol vybraný hostiteľský subjekt vo svojej prihláške na výzvu na vyjadrenie záujmu.

4. Spoločný podnik môže konať ako prvý používateľ superpočítačov optimalizovaných pre AI, v ktorých sa integrujú technológie vyvinuté predovšetkým v Únii.

5. Ak je to riadne odôvodnené z bezpečnostných dôvodov, správna rada môže v pracovnom programe rozhodnúť, že podmieni účasť dodávateľov na nadobúdaní superpočítačov optimalizovaných pre AI v súlade s článkom 12 ods. 6 nariadenia (EÚ) 2021/694 alebo obmedzí účasť dodávateľov z bezpečnostných dôvodov alebo ak akcie priamo súvisia so strategickou autonómiou Únie v súlade s článkom 18 ods. 4 uvedeného nariadenia.

6. Superpočítače optimalizované pre AI sa umiestnia v subjekte, ktorý hostí superpočítač EuroHPC, alebo v superpočítačovom stredisku nachádzajúcom sa v Únii.

7. Bez toho, aby bola dotknutá likvidácia spoločného podniku uvedená v článku 23 ods. 4 stanov, sa vlastníctvo superpočítača optimalizovaného pre AI môže previesť na príslušný hostiteľský subjekt alebo sa superpočítač optimalizovaný pre AI môže predať inému subjektu alebo vyradiť z prevádzky na základe rozhodnutia správnej rady a v súlade s dohodou o poskytovaní hostiteľských služieb najskôr päť rokov po úspešnej preberacej skúške superpočítača optimalizovaného pre AI nainštalovaného v hostiteľskom subjekte. V prípade prevodu vlastníctva superpočítača optimalizovaného pre AI uhradí hostiteľský subjekt spoločnému podniku zostatkovú hodnotu superpočítača, ktorého vlastníctvo sa prevádza. Ak sa vlastníctvo neprevedie na hostiteľský subjekt, ale prijme sa rozhodnutie o vyradení superpočítača optimalizovaného pre AI z prevádzky, súvisiace náklady sa rozdelia rovnomerne medzi spoločný podnik a hostiteľský subjekt. Spoločný podnik nie je zodpovedný za žiadne náklady, ktoré vzniknú po prevode vlastníctva superpočítača optimalizovaného pre umelú inteligenciu alebo po jeho predaji či vyradení superpočítača optimalizovaného pre AI z prevádzky.“

7. Článok 15 sa mení takto:

a) Odsek 1 sa nahrádza takto:

„1. Spoločný podnik môže vyhlásiť výzvu na vyjadrenie záujmu s cieľom modernizovať superpočítače EuroHPC, ktoré vlastní alebo spoluvlastní, zvýšiť výkonnosť superpočítača na úroveň blízku exaflopovej výkonnosti alebo zvýšiť spôsobilosti superpočítača v oblasti AI, alebo akýmkoľvek iným spôsobom zvýšiť prevádzkovú výkonnosť superpočítača vrátane kvantových akcelerátorov.“

b) Odsek 2 sa vypúšťa.

c) Odsek 5 sa nahrádza takto:

„5. Percentuálny podiel finančného príspevku Únie na nadobúdacie náklady na modernizáciu je rovnaký ako percentuálny podiel finančného príspevku Únie na pôvodný superpočítač EuroHPC, ktorý sa odpisuje počas očakávanej zostávajúcej životnosti pôvodného superpočítača. Percentuálny podiel finančného príspevku Únie na dodatočné prevádzkové náklady na modernizáciu je rovnaký ako percentuálny podiel finančného príspevku Únie na pôvodný superpočítač EuroHPC. V prípade petaflopových superpočítačov nadobudnutých počas obdobia uplatňovania nariadenia (EÚ) 2018/1488 pokrýva finančný príspevok Únie na modernizáciu až 35 % dodatočných prevádzkových nákladov.“

8. Článok 16 sa mení takto:

a) Vkladá sa tento odsek:

„1a. Superpočítače optimalizované pre AI a superpočítače EuroHPC modernizované spôsobilosťami AI sa primárne používajú na vývoj, testovanie, hodnotenie a validáciu tréningových modelov rozsiahlej AI na všeobecné účely a vznikajúcich aplikácií AI, ako aj na ďalší vývoj riešení v oblasti AI v Únii, ktoré si vyžadujú vysokovýkonnú výpočtovú techniku a vykonávanie rozsiahlych algoritmov AI na riešenie vedeckých problémov.“

b) Vkladá sa tento odsek:

„2a. Správna rada vymedzí osobitné podmienky prístupu pre superpočítače optimalizované pre AI a superpočítače EuroHPC modernizované spôsobilosťami AI v súlade s článkom 17, pričom zohľadní osobitné potreby ekosystému startupov v oblasti AI a výskumného a inovačného ekosystému. Tieto zahŕňajú osobitný prístup pre startupy a malé a stredné podniky. Na prístup sú oprávnené len návrhy na vývoj dôveryhodných a etických modelov, systémov a aplikácií umelej inteligencie, ktoré sú v súlade s hodnotami Únie.“

9. V článku 17 sa odsek 1 nahrádza takto:

„1. Podiel Únie na čase na prístup ku každému špičkovému superpočítaču, kvantovému superpočítaču a superpočítaču EuroHPC optimalizovanému pre AI je priamo úmerný finančnému príspevku Únie uvedenému v článku 5 ods. 1 na celkové náklady na vlastníctvo superpočítača EuroHPC, a teda neprekročí 50 % celkového času na prístup k superpočítaču EuroHPC.“

Článok 2

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Luxemburgu 17. júna 2024

Za Radu

predseda

A. MARON